

تهران اصیل

معماری ایرانی اسلامی به شهر باز می گردد

سید محمد فخر روزنامه نگار

جزئیاتی از بزرگ‌ترین پروژه معماری سال‌های اخیر شهر که امسال توانست جایزه جهانی معماری را از آن خود کند. ۳۰۰ هزار آردیبهشت ایستگاه متروی جهاد، افتتاح شد؛ پروژه‌های با ۳۰۰ هزار آردیبهشت‌ساز که «میدانگاه جهاد» نام گرفت. این پروژه، گامی نو در عرصه معماری ایستگاه‌های پر تردد متروی تهران است که علاوه بر جلب نظر مسافران درون شهری، از جنبه‌های زیبایی‌شناسی و معماری شهری نیز حرف‌های بسیاری برای گفتن دارد. کارکردهای تامل در فضای شهری نکته‌ای است که شهرسازان و معماران دنبال می‌کنند. برای این مهم در نقاط پر تردد شهری میدانگاه‌های شهری طراحی می‌شوند و میدانگاه جهاد یکی از بهترین نمونه‌های آن است که طی ماه‌های اخیر افتتاح شده است.

جایزه جهانی برای میدانگاه

میدانگاه جهاد یک جایزه جهانی نیز در آذر امسال به نام خود ثبت کرد که همان جایزه معتبر معماری دنیا با عنوان «دیزین» است. آنچه بر اعتبار «دیزین» می‌افزاید و آن را به محل رقابت معماران طراز اول جهان تبدیل کرده، داوری این جایزه از سوی معماران برجسته‌ای است که تاکنون توانسته‌اند نوبل معماری را از آن خود کنند. عناصری چون نوآوری، سودمند بودن برای مردم، توجه به محیط زیست، شرایط اقلیمی و استفاده از عناصر بومی، مواردی است که موجب شده جایزه دیزین در داوری پروژه‌ها به پروژه «میدانگاه متروی جهاد» داده شود. در بیانیه هیأت داوران جایزه درباره «میدانگاه

متروی جهاد» آمده: «این پروژه، فضاهای سخاوتمندانه‌ای را با استفاده از آجرهای دست‌ساز که توسط صنعتگران محلی از مواد بومی ساخته شده، ایجاد کرده است. این ساختمان که به زیبایی طراحی شده از نور و تهویه طبیعی به خوبی استفاده می‌کند تا یک فضای شهری مناسبی را رقم بزند». میدانگاه جهاد که آردیبهشت امسال افتتاح شده و مورد توجه اهالی شهر تهران قرار گرفته، از سوی محمد خاوریان، دانش‌آموخته کارشناسی ارشد معماری از دانشگاه هنر تهران طراحی و از سوی معاونت فنی و عمرانی و سازمان عمرانی مناطق شهرداری تهران ساخته شده است.

اهداف احداث میدانگاه

- ایجاد فضای مکتب شهری
- بهبود کیفیت زندگی
- توجه ویژه به زیبایی‌شناسی در فضاهای شهری

علت انتخاب خیابان فاطمی

میدان جهاد یکی از تقاطع‌های مهم در خیابان ولیعصر (عج) است که به فضایی برای تأسیسات مترو تبدیل شده بود و از نظر بصری زیبایی نداشت. به همین دلیل مدیریت شهری تصمیم گرفت تا یک نشان شهری و هویت برای این محدوده در نظر بگیرد. به این ترتیب ساختار اصلی مترو را تغییر داد تا فضایی برای تامل و تردد مردم ایجاد کند که زیبایی بصری نیز داشته باشد. اجرای این پروژه توسط سازمان عمرانی مناطق شهرداری تهران نشان داد که بسیاری از سازه‌های شهری از جمله ایستگاه‌های متروی پایتخت می‌توانند تجلی‌گر ارزش‌های فاخر این سبک معماری باشند. بهره‌برداری از این پروژه، تأثیر بسزایی در ارتقای کیفیت یکی از پرترددترین فضاهای شهری پایتخت دارد.

هزینه پروژه میدانگاه جهاد

۳۰۰ میلیارد تومان

آغاز ساخت میدانگاه

شهریور ۱۴۰۱

افتتاح میدانگاه

آردیبهشت ۱۴۰۲

طراح میدانگاه

محمد خاوریان

رویکرد نو

تغییر رویکرد متولیان ساخت ایستگاه‌های شبکه متروی تهران در زمینه معماری نوین این ابنیه شهری، با طراحی و اجرای متفاوت برخی ایستگاه‌های در حال تکمیل به مرحله ظهور رسیده تا نوع نوینی از نگاه هنری با شکلی چشم‌نواز و بدیع را به احداث سازه‌های عمرانی پدیدار سازد. براساس تصمیماتی که طی ماه‌های اخیر و با هدف احیای هویت معماری ایرانی-اسلامی در قالب به روزرسانی الزامات معماری ایستگاه‌های شبکه متروی پایتخت اتخاذ شد، طرح‌های متفاوتی برای ایستگاه‌های جدید به تصویب کمیته معماری شرکت مترو رسید و اجرای آنها در دستور کار قرار گرفت. این امر با نگاه ویژه به مقوله هماهنگی سازه‌های مترو با بافت پیرامونی هر ایستگاه و همچنین بهبود و ارتقای کیفیت فضاهای بیرونی و داخلی ایستگاه‌ها برای شادابی و حظ بصری مسافران و افزایش بهره‌وری کارکنان شاغل در هر ایستگاه صورت پذیرفت که امید است مورد قبول شهروندان قرار گیرد. این روند همچنین می‌تواند موجب تعالی معماری ایستگاه‌های شبکه مترو طی سال‌های آینده شده و خصوصاً در مورد ایستگاه‌های خطوط جدید که هنوز طراحی آنها آغاز نشده، رویکرد جدید در معماری ابنیه اینچنینی را به شکلی عملی پیاده‌سازی کرد تا ایستگاه‌های شبکه مترو به میلمان جذاب شهری تبدیل شده و شهروندان با دیدن آنها، شور و نشاط بیشتری در خود احساس کنند.

مهم‌ترین ویژگی‌های طرح

- قرارگیری در محل تقاطع ۲ خیابان پرتردد تهران
- مقاوم در برابر آلودگی هوا
- آسانی پاک‌سازی بنا
- انسان محور بودن
- استفاده چشمگیر از خاک در بنا
- سازه تمام آجری ایرانی-اسلامی
- قرارگیری اجزا به صورت قائم و قوسی
- ۳۰۰ هزار قطعه آجر قزاقی دست‌ساز
- ۲۵۰۰ مترمربع بنا
- ۸۰۰ مترمربع زیربنا
- ۲۰۰ مترمکعب بتن

